Ч. 211 Пятниця 19 вересня (1 жовтня) 1897. Рік VII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти полїтичні.

(„Руслан“ о ситуациї. — Збори молодоческих мужів довірія. — Гостина румуньского короля в Будапешті).

„Руслан“ пише: Наколи би хто хотів хвилеву ситуацию в парляменті схарактеризувати коротко, то мусїв би сказати, що посеред опозициї чи обструкциї проявив ся якийсь фермент, супротив котрого правиця заняла становище вижидаюче.

Що в нідрі лївиці зайшли якісь зміни, се не підлягає сумнївови. В першім бурливім засїданю палати не брали участи всї клюби лївиці, другі два засїданя перейшли, як на тепер, дуже спокійно. Бурда головна була зведена майже виключно самими Шенерерианами. З посеред поступовців і националів вторували їй лише поодинокі личности, як Промбер, Песлєр, Веленгоф, Кайзер враз з Вернером і Дашиньским. Другі посли були в своїх виступах так несьмілі, що Шенерер, звернувшись до них, запитав: де обструкция ваша, а відтак кинув їм в очи докір: зрадники! Чи наступив пересит, чи отямленє? — мабуть одно і друге. А вже певна річ, що більша посїлість нїмецка, а в части і Італїянцї не думають на будуче ступати дорогою крайних а притім вже сьмішних а заразом обридливих очайдуш. Чи з тими розумнїйшими елементами заведено які-небудь переговори? — можна лише догадувати ся. Вістий про пертрактациї не бракує, але, поки-що, позитивного що-небудь сказати не можна. То певно, що горячка обструкцийна переломила ся і перебуває кризу, почім, як звичайно по кризї, мусить орґанїзм парляментарний звільна приходити до більше нормального стану.

Не без впливу на ситуацию буде і послїдна пригода ґр. Баденї'ого з Вольфом. Она протверезить декого, дехто знов зрозуміє, що шеф кабінету подібно як свою справу личну так і справи державні бере серио. В очах корони і сфер висших, а вже і в очах самого парляменту станув ґр. Баденї в сїй хвили дуже високо. Симпатия і довірє для него зросли в горі і в долинї, а се не може остати ся без поважнїйших наслїдків. Наколи Нїмцї яко Нїмцї можуть мати жаль до ґр. Баденї'ого за прикороченє їх геґемонії в краях судетских, то сей жаль не буде мабуть виявляти ся в такий брутальний спосіб, як до тепер. Мабуть і посеред загорільців повіє якийсь гуманнїйший вітер і обструкция буде виявляти ся в приличнїйших формах.

Ми сказали, що супроти видного ферменту в нідрі лївиці, правиця заняла становище вижидаюче. Сї слова треба в тім дусї розуміти, що правиця не наглить вже на заостренє реґуляміну палати, а відтак не замкнула ся сама в собі на стілько, щоби на будуче сю або другу партию з посеред лївиці не приняти до більшости, єсли не для всїх справ, єсли не до піддержаня своїх проґраматичних точок, то принайменше до солїдарної акциї в справах звичайних. Правиця не відобрала прочим тепер опозицийним елементам надії на порозуміне і зближене себе до них. Тим способом не виключена можливість, що теперішна більшість з часом зможе численно зрости. А мабуть се лежало і в плянї ґр. Баденього, котрий всякими способами боронив ся перед замітом, будь-то він хоче управляли без Нїмців, а тим менше проти них.

До делеґациї вибрано вчера на 40 членів лише одного Ґроса яко лїберала нїмецкого, а ґр. Атемса яко посла з більшої посїлости нїмецкої. Се черта знаменна. Она показує, що лїбералїзм втратив вже зовсїм свою силу в Долитавщинї. А через кого? Мабуть з власної вини. Ся обставина не лишить ся також без наслїдків. І она вплине на отямлене. Се частина ферменту.

На зборах молодоческих мужів довіря, що відбули ся в понедїлок в Празї, явило ся 62 послів і около 40 відпоручників з околиць Праги; всїх участників було 187. П. Герольд здавав справу з полїтичного положеня і переговорів, ведених з правительством. Положенє є тепер для Чехів користнїйше, нїж було коли небудь. Коли би не поєдинок ґр. Баденього, то мало в суботу прийти до порозуміня. Поєдинок буде може мати той добрий наслїдок, що ґр. Баденї більше зблизить ся до правиці і пристане на єї жаданя. Бесїдник має надїю, що незадовго таки прийде до конференциї з ґр. Баденїм, і що сей схоче попирати слушні жаданя Чехів. Вкінци принято резолюцию такого змісту: 1) Сторонництво вольнодумне (молодоческе) стоїть при постановах німбурґских і поручає своїм послам рішучо простувати до заспокоєня ческих жадань державно правних, национальних, полїтичних і социяльних; 2) сторонництво похваляє приступле-

1)

Чудеса сьвіта.

I.

Сьвіт з долини і сьвіт з гори. — „Небеса поють“ або гармонїя сфер і лїра небесна. — Сьвіт як банька, люди як мухи. — Час в сьвітї і малий та великий рік. — Притягаюча сила землї. — Фотоґрафічний атляс місяця. — Подорож до зьвізд або віддаль в просторі сьвітовім.

Кажуть, що нинї вже не діють ся чудеса. — Чому би нї? Діють ся, ще й великі; але не кождий може, не кождий хоче їх видїти. Чоловік за надто приріс до землї, за надто привик судити все по свому і дивити ся байдужно на то, що правильно день за днем дїє ся доокола него. Лиш щось незвичайного, щось несподїваного і в першій хвили нїби непонятного для него робить ще враженє на него. Иногдї навіть дуже проста річ, от н. пр. якийсь предмет не в тім місци, де звичайно повинен бути, якийсь укритий голос або стукіт, якась проста зручність такого самого як він чоловіка, робить на него так велике враженє, що він готов то уважати за якесь чудо. Але то, що та земля, на котрій він жиє, висить десь в просторі сьвітовім та разом з ним крутить ся і кудись посуває ся, що сонце правильно день за днем сходить і заходить; що на тім зводї неба, котрий як баня підоймає ся над землею, ніч за ночию сьвітить несчислиме множество зьвізд — то для него не чудо, то річ так звичайна, що він навіть не любить о тім говорити, не любить слухати о тім розмови.

А прецї то все чудеса над чудесами всемогучої руки того, що держить весь сьвіт непонятною для нас силою! — Гляньмо лиш в гору, в той безмежний простір сьвітовий понад нами: як він представляє ся нам з долини? Де єму початок, а де конець? Що там повисше тих білявих хмарок, що в ясний, погідний день нїби пливуть кудись одна за другою? Коли дивити ся на них, то аж охота бере чоловіка сїсти на них і разом з ними поплисти попід сонце, котре они заступають. З них мабуть вже не далеко до самого сонця. — Де-ж там! Так то лиш здає ся. Они лежать попри саму землю і таки аж зачіпають о вершки гір на ній, а сонце далеко далеко понад ними. Як оно там держить ся? Звідки у него тота сила сьвітла і тепла, що дає житє всему на земли? А що там дальше поза сонцем? Може ті безчисленні зьвізди, що розсїяні густо по нічнім небі сьвітять нам, коли потахне сьвітло сонця? Що они таке? Кілько їх там і як они держать ся понад нами? — Отсе все загадка для наймудрійших з помежи мудрих на земли. В тім безмежнім просторі сьвіта понад нами кінчить ся весь наш розум, вся наша найбільша мудрість. Коли дивимо ся з долини на сьвіт понад нами, він представляє ся нам так величезним, так величавим, що просто стаєсь нам непонятним. Тогди аж чуємо велич і силу того, що єго держить, та клонимось перед ним в покорі. Тогди аж чуємо, як маленькі ми, як слабосильні, але заразом і чуємо в собі ту силу, що підносить нашого духа високо, високо в гору, до тої висоти, з котрої можемо спокійно і безпристрастно споглядати на нашу землю і житє на ній. Дух наш кріпить ся тогди в собі і чуємо ся висшими понад все, що на земли.

А підоймім ся аж до тої висоти понад сонце і зьвізди та гляньмо оком духа на нашу землю. Яка-ж она малесенька! О много, много менша, як не одна з тих найменших зьвізд, що ясно сьвітять понад нами. Она в просторі сьвітовім як той дрібненький порошок, що ледви виднїє ся в сьвітлї сонця, губить ся в нім і щезає. А який же чоловік на ній? Де той, що нераз з такою бутою любить на ній панувати, що хотів би на ній все загорнути для себе та верховодити над таким самим як він чоловіком, над своїм братом? Єго таки зовсїм не видко з тої висоти; єго як би не було на земли. Вся єго сила, всї єго змаганя, то лиш самі мрії, котрі в нїм самім і разом з ним кінчать ся. В безконечнім сьвітї нема й слїду з них.

Отсей двоякий погляд на сьвіт єсть великої ваги і для нашого житя. Треба дивити ся на сьвіт з долини, щоби видїти свою власну низшість, щоби набирати сили духа і підносити ся ним висше понад щоденне наше житє; треба дивити ся з гори, щоби видїти низшість других і висотою духа ставати понад ними та доходити права і правди.

Коли в погідний ясний день споглянемо на небо, представляє ся оно нам, як би величезна синява баня, що доокола вкриває нашу землю. В ночи та баня стає темна і засїває ся

не ческих послів до правиці на підставі проґрами, виложеної в адресі більшости, і їх солїдарне поведенє в цїли переведеня тої проґрами, а особливо автономії країв і рівноправности языкових всїх народів австрийских; 3) з уваги на теперішне положенє полїтичне і напасти нїмецкої обструкциї на цїлість і єдність ческого королївства, на права ческого народу і национальних меншостий, лишає сторонництво ческим послам волю в тій борбі в тім переконаню, що они не спустять з ока жаданъ ческої проґрами і своє поведенє та становиско до правительства уладять в згодї з інтересами народу після того, чи правительство ґр. Баденього окаже ся готовим заспокоїти жаданя Чехів і чи схоче правити в дусї национальної справедливости і автономії; 4) сторонництво застерїгає собі право рішаючого голосу на випадок засадничої зміни в дотеперішній тактицї ческих послів до Ради державної і до сойму.

Румуньска пара королївска оглянула вчера рано з Цїсарем Франц Йосифом і Архикнязем Оттоном краєву ґалєрию образів. По полуднї відбув румуньский король перегляд свого шестого полку піхоти, був на снїданю в касинї офіцирскім того полку і внїс там тоаст в честь Цїсаря Франц Йосифа. — В часї ґалевого обіду в королївскім замку Цїсар Франц Йосиф у француским тоастї в честь румуньскої пари королївскої, дякував за сердечне принятє, якого зазнав в Румунії минувшого року, висказував велике вдоволенє з теперішної гостини і радість зі знаменитих відносин між обома державами завдяки заходам короля Кароля. Дальше просив Цїсар, щоби король Кароль був пересьвідчений, що все буде старати ся підпирати змаганя румуньского короля і скінчив бажанєм задержаня добрих відносин з Румунією, котра завдячує мудрости свого короля, що стала в Европі чинником ладу і мира. — Король подякував також по француски за прихильні слова і за таке сердечне принятє, впевняючи, що тамтогорічний побут Цїсаря в Румунії лишив незабутні спомини. Та гостина дуже вплинула на скріпленє сердечних відносин між обома державами, а ту звязь ще більше стиснуло величаве принятє, якого дізнає румуньска папара королївска нинї в Будапештї. Король закінчив тоаст впевненєм о великій почести і сердечних чувствах, які разом з королевою має для Цїсаря і Єго родини, желаючи Єму довгого панованя для добра мира і вірних Єму народів.

Новинки.

Львів дня 30-го вересня 1897.

— Іменованя. Іменовані судовими адюнктами: авскультант Жигм. Рибицкий для Гвіздця; кандидат адвокатский др. Мих. Яворский з Коломиї для Мільницї; кандидати нотарияльні: Волод. Грабовеньский з Вялої для Коломиї і Брон. Гризецкий з Станиславова для Потока золотого; кандидат адвокатский Ромуальд Теодорович зі Львова для Сокаля; кандидат нотарияльний Ів. Шнайдер зі Львова для Камінки; кандидати адвокатскі: Меч. Россовский з Бережан для Порохника, др. Стан. Дроздовский з Тернополя для Підволочиск і др. Давид Енґель зі Станиславова для Микулинець; кандидат нотарияльний Ів. Гайман з Любачева для Балигорода.

— Перенесеня. Перенесені адюнкти: Алекс. Позняк з Сянока до Динова, Алекс. Козловский з Балигорода до Нового села, др. Мавр. Морґенрот з Нового села до Дрогобича, Тадей Стрілецкий з Сянока до Чорткова, Іґн. Гонт з Комарна до Лїська, Володим. Кульчицкий з Лопатина до Калуша, Филимон Метелля зі Снятина до Чорткова, Орест Дембицкий з Любачева до Бродів, Конст. Павликів з Сокаля до Нижанкович, Адольф Некай-Фельсайз з Копичинець до Рудок, Стан. Новосельский з Гримялова до Теребовлї, др. Володис. Цїхоцкий з Чешанова до Скольського, Павло Войтасевич з Радехова до Дрогобича, Ів. Вінценц з Микулинець до Заболотова, Роман Левицкий з Рудок до Жовкви, Йос. Ганчаковский з Заболотова до Дрогобича, Здислав Пановский з Старої соли до Устрік, др. Ришард Лежаньский з Галича до Винник, Лев Левицкий з Глустого до Рожнїгова, Ілїя Френкель з Козової до Скольського, Ант. Копровский з Потока золотого до Отинії, Стеф. Лопушаньский з Мільницї до Болехова, Стеф. Дрогомирецкий з Краківця до Надвірної, Тома Лобазевич зі Зборова до Любачева і Віктор Свобода з Тернополя до Чорткова

— Цїсарске розпорядженє, оголошене в послїднім числї W. Ztg. установляє висоту винагородженя належного сьвідкам і знатокам в цивільних процесах. В тім самім числї оповіщений також закон о продажи промес на льоси. Після того закона промеси заграничних льосів, коли мають бути продавані в границях австрийскої держави, мусять дійстно находити ся в тих границях.

— Конференция епископів. У Відни будуть відбувати ся від 5-го до 10-го жовтня с. р. передвступні наради епископского комітету, а дня 11-го жовтня розпічне ся загальна конференция австрийских епископів.

— Катехитуру руску — як пишуть з Станиславова — при двох тутешних мужеских школах імени Міцкевича о 7 клясах, і Чацкого о 5-ти клясах, по причинї заведеня по раз перший 7-ої кляси, перемінено з сим роком на катехитуру видїлову і відповідно тому плата катехита повисшилась з 770 зр. на 880 зр. Таку плату мав катехит женьскої школи видїлової імени сьв. Ядвиґи, де па 960 учениць є 116 Русинок (переважно з провінциї). До сих 7-ох кляс прибуде в сїм роцї від 1-го жовтня 8 ма, а слїдуючого року 9-та кляса, або як тепер називають буде се 5-клясова школа видїлова получена з 4-клясовою народною. Для 3 жіночих шкіл іменно: 1) школи 6-клясової ім. сьв. Софії де на 640 учениць є 64 Русинок, 2) для 5-клясової ім. Гофманової, де на 520 учениць в 26 Русинок і 3) в 4-клясовій де на 400 учениць є 5 Русинок, з сим роком впроваджено сталу руску катехитуру з платнею 770 зр. і розписано конкурс.

— Місия духовна відбуде ся в Скваряві, золочівского повіта в днях від 16-го до 21-го жовтня с. р. Місию відправлять оо. Василияни.

— Загальні збори вдовичо - сиротиньского фонду в станиславівскій епархії відбули ся 28-го вересня. По заупокійній Службі Божій за добродїїв фонду ішли наради після проґрами вперед оголошеної. Послїдні збори відбули ся ще перед 3 і пів роками.

— Рабунок в церкві. Невислїджені злочинцї виломали двері до православної церкви в Капукодрулуй, а розбивши малу скриночку, яка була прибита до іконостаса, забрали звідтам грошї і втїкли. В церкві найшли сокиру, котру злодії лишили на місци злочину. Підозріного господаря Ґаврила Падуру арештовано.

— З угорскої Руси. До „Руслана“ пишуть з угорскої Руси про вдовичо сирітскі фонди і доми приютні для дїтей сьвященичих мукачівскої епархії: Фонд вдів і сиріт по сьвящениках виносив при кінци 1894 р. 280.490 зр. 97 кр. Вдова побирає річно 80—120 зр., залежно від віку, а сироти до 16 року житя 20 зр., але се не платить ся їм прямо, позаяк они виховують ся в сирітских бурсах. Доньки-сироти коли не віддають ся, анї не мають ніякої посади, не дістають від 16 до 30

множеством зьвізд. В глубокій старинї думали люди, що нашу землю вкриває дійстно якась баня. Грецкий фільософ, Пітаґорас, а за ним і другі грецкі учені з тодїшних часів учили, що земля знаходить ся в самім осередку сьвіта, а доокола неї в ріжних віддалях обертає ся сїм кришталевих бань або сфер. На кождій з них — так говорено — суть поодинокі планети, як: місяць, венус, меркур, сонце, марс, юпітер і сатурн. Понад тими банями есть ще осьма, а на тій знаходять ся вже всї прочі зьвізди.

Таке поясненє будови сьвіта було легко ставити, бо вже за першим поглядом на небо можна було тому повірити; труднїйше вже було пояснити, якою силою порушають ся ті банї або сфери і планети та зьвізди на них. Пітаґорас шукав тої сили в гармониї і музиці. Єму була при тім дуже на руку грецка казка про Орфея, котрого сьпів мав таку силу, що камінє від него танцювало і само складало ся в мури. В ту казку вірив кождий Грек, а коли можна було вірити, що камінє від сьпіву танцює, то чей можна було повірити і в то, що сила музики порушає цїлим сьвітом. Отже Пітаґорас учив, що вже з самого початку, коли ще цїлий сьвіт був з загальнім розладї (хаосї), були его основами числа, ритм, гармония і музика; они то завели лад в сьвітї, они утворили всї тїла небесні і ті кришталеві банї та надали їм рух. Ба що більше, він доказував навіть, що кожде тїло небесне після своєї величини і свого руху видає голос, а всї ті голоси сполучають ся разом в одну гармонійну музику, в гармонію сфер. Після Пітаґореса небесна музика складала ся із слїдуючих тонів: Від місяця аж до венери нїс ся один цїлий тон; від венери до меркура пів тону; від меркура до сонця цїлий тон; до марса цїлий тон, до юпітера так само, а до сатурна пів тону. Найнизшим тоном грав сатурн, а найвисшим марс. На ті тони зладив Пітаґорас і семиструнну лїру, котра стала ся була символом небесної музики і дала опісля назву громадї зьвізд. Небесна лїра нагадує нам ще нинї велику на свої часи мудрість грецкого ученого.

То пітаґоресове поясненє будови сьвіта і гармонії сфер переняли опісля від Греків і християни, що брали свою просьвіту з грецкої науки; і они вірили в небесну музику та казали, що „небеса поють“. Ба але хто чув ту музику небесну, ту гармонію сфер? — Лиш сам один Пітаґорас, більше нїхто. Він казав длятого, що тої небесної музики не може чути нїяке людске ухо, бо оно навикло до неї так, що не може вже еї розрізнити. Лиш маленькі дїти чують еї і длятого в снї усьміхають ся; иногдї може еї ще почути і умираючий чоловік, бо тогди его слух стає вражливійший на ту музику.

Отак уявляли собі Греки будову цїлого сьвіта з его небесною музикою. Але вже в глубокій старинї були люди, що не хотїли тому вірити. Римский учений Плїний не вірив в пітаґоресову гармонію сфер і казав, що то есть лиш градуха, бо крім Пітаґореса тої музики нїхто не чув. В новійших часах Коперник зруйнував науку Пітаґораса до самого споду і перевернув сьвіт — так сказати би — до гори ногами. Замість землї поставив в осередку сьвіта сонце, а тим і розбив на віки пітаґоресові кришталеві банї. Ньютон замість сили музики поставив силу притягаючу, котра держить весь сьвіт. Але мимо того слїди пітаґоресової науки ще й до нинї не щезли зовсїм. Християньский сьвіт ще й нинї говорить о „небесах“, як би хотїв тим показати, що есть не одно небо але кілька, а в церковних піснях сьпіває ся ще до нинї „Небеса поют“, хоч словам тим надає ся вже инше, образове значінє. Магометаньский сьвіт знову вірить кріпко ще й нинї в семе небо (пітаґоресова сема кришталева баня) та уважає его за рай для найревнїйших ісповідників пророка.

Наш нарід виробив собі свій окремий погляд о сьвітї і уложив его в коротеньку, але дуже характеристичну приповідку: „Сьвіт як банька, люди як мухи“. Приповідка ся містить в собі глубоку гадку, бо зменшаючи сьвіт на баньку а людий на мухи переводить нас в инший маленький сьвіт, котрий найлїпше може нам показати загадочність великого сьвіта і ту причину, задля якої чудеса великого сьвіта не суть і не можуть нам бути понятними. Що значить чоловік супротив цїлого сьвіта? Хиба-ж не єсть він супротив него дійстно лиш мухою? — ба, й ще меншим. Подумаймо собі, що теперішний чоловік став би так маленьким як муха. Цїла его натура, цїле его житє мусїло би тогди змінити ся. Година в житю такого чоловіка-мухи була би тогди днем, день роком, а рік цїлими віками. Цїлі поколїня людий мух не знали би, що на землї суть якісь пори року; в одні лїтї родились би і вимирали поколїня за поколїнями, а зима була би катастрофою, о котрій ходили би глухі вісти, що колись в глубокій старинї вигиб від неї цїлий рід людий-мух і лиш кілька щасливих перебуло еї та дали початок новому родови людий-мух. Але підім ще дальше, уявім собі такий маленький сьвіт для приміру на баньцї з мила.

На дворі бавить ся хлопець; мачає розколену і позагинану на однім кінци соломку в розпущенім милї, дує в ню і пускає баньки, що лїтають у воздусї понад землею. Припустім, що одна така банька мала би в обемі 40 центиметрів і що з неї став би нараз зовсїм окремий сьвіт, подібний до нашої землї, та що там настали би люди, подібні до нас. Сей новий сьвіт з мила і води був би як-раз 100 мілїонів

року нічого, почавши від 30 року побирають 60 до 120 зр. На той фонд платять пароxи через 10 літ по 21 зр. річно, а до того кождий сьвященик при висьвяченю складає тоже 21 зр. Сотрудники не платять нічого. Позаяк пенсия вдів так мала, що з неї вижити не можна, то на зборі, відбувшім ся в Унґварі 30 і 31 серпня 1897, рішено, що сьвященики і понад 10 літ, аж до смерти платити будуть на фонд слідуючим поділом: сьвященики на парохії I кляси 40 зр., II кляси 30 зр., III кл. 20 зр., IV кл. 10 зр. Таким робом можливо буде вдовам подавати річну пенсию від 1 січня 1898 по 160 (сто шістдесять) зр. Ухвалено також, що кожда вдова зараз по смерти сьвященика повинна платити 24 зр.; ся сума розділить ся поміж другі фонди, а на вдовичий фонд паде з сеї уплати 5 зр. 25 кр. На побільшене фонду служить кавция питомців (1000 зр.). сли женить ся з доньою сьвітского чоловіка. На добро вдів і сиріт виплачують річно в мукачівскій епархії 19.855 зр. Фонд дому сьвященичих сиріт (хлопців) при кінци 1894 р. виносив 43.828 зр., фонд дому сьвящ. сиріт дівчат 56.129 зр. Фонд алюмнеї хлопців сьвященичих (не сиріт) оснований року 1883 для 60 хлопців 1242 зр. В бурсї находилось сьвященичих сиріт хлопців 35, а дівчат 25. Так помагає угорско-руске духовеньство в мукачівскій епархії своїм вдовам і сиротам. В пряшівскій епархії виносив фонд вдовиць і сиріт сьвященичих в році 1888 101.188 зр. Вдови побирають там по 120 зр., сироти I кляси по 53 а II кляси по 30.

— **Підпалевє.** Зпід Львова пишуть: В селї Рясна руска підкладає чиясь злочинна рука кождої суботи в ночи огонь під будинки бідних селян і в той спосіб згоріло вже девять хат, а в неділю дня 15 с. м. підпалив хтось шопу, котра згоріла до крихти і від котрої почав горіти шкільний будинок. Сусїд школи, коршмар Іцик Гімпель з жидами, що зібрали ся у него на молитву, так енерґічно кинув ся до ратунку школи, що хоч трохи попарив ся в огни, але не допустив до пожару і угасив горіючу вже крівлю.

— **Перша жертва електричного трамваю в Чернівцях.** В неділю рано о 8-ій годині дістав ся 86-літний старець Альберт Воденав, що перебував в домі уломних, під колеса електричного трамваю. Хоч прикликано лікаря сейчас, то се вже нічо не помогло і Воденав по чотирогодинних муках умер. Ще не сконстатовано, хто винен в сім випадку, однако черновецкі часописи жалують ся, що тамошний грамвай за скоро їздить.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: З днем 1 жовтня 1897 вїстане отворений перестанок Грабина, лежачий на шляху Краків-Львів поміж стациями Чорна і Дембиця для руху особового і обмеженого пакункового.

З днем 1 жовтня с. р. отвераe ся стацию Підвисоке лежачу на шляху Галич-Острів-Тернопіль для руху особового, пакункового і необмеженого руху товарового.

З днем 1 жовтня 1897 увійде в житє додаток 1 до повисшої тарифи, містячий в собі поправки, доповнення, зміни назв стаций і т. п.

Телєґрами.

Відень 30 вересня. На нинїшнім засїданю Палати послів внесе п. Міністер скарбу др. Білиньский буджет на 1898 рік.

Будапешт 30 вересня. Вчера вечером о $9\frac{1}{2}$ годині від'їхала румуньска пара королївска до Букарешту.

Мадрид 30 вересня. Кабінет подав ся до димисиї.

Дармштадт 30 вересня. Царска пара приїде тут з дітьми дня 2 жовтня.

Куксгафен 30 вересня. Всї трупи потонувших разом з торпедовою лодию відкрито і добуто з води.

Венеция 30 вересня. Від тиждня панують в цїлій Італії спеки як серед лїта. Множество черешневих дерев зацвитло другий раз.

— **Звістна фірма пп. Михайла Спожарского і Сина** постарала ся о листовий папір з гарним портретом Тараса Шевченка (клїш зроблений за границею). Коробка того листового папару враз з кувертами продає ся в склепі пп. Спожарских (в каменици „Просьвіти") по цїнї від 40 кр. до 1 зр. 50 кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1897, після середно-европ. год

ВІДХОДЯТЬ ДО

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	10·50	4·40	8·55	6·45	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	10·05	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	10·27	11·27	—
Черновець	6·10	2·40	—	10·30	—	6·45	10·45
Ярослава	—	—	—	4·40	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·25	7·05	—	—
Тернополя	—	—	—	7·47	—	—	—
Гребенова [1])	—	—	—	—	9·20	—	—
Стрия, Сколього і Лавочного	—	—	—	5·20	—	3·05[2]	7·30
Зимної Води [3])	—	—	—	—	3·40	—	—
Брухович [4])	—	—	—	—	2·31	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	3·27	—	—
Янова	—	—	—	9·40	—	8·50[8]	7·48-
Янова	—	—	—	—	1·04[6]	3·15[7]	—

[1]) Від 10 липня до 31 серпня. [2]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [3]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [6]) Від 15 червня до 31 серпня лише в неділї і сьвята. [7]) Від 1 мая до 14 червня і від 1 до 30 вересня що день, а від 15 червня до 31 серпня лише в будні дни. [8]) Від 1 мая до 30 вересня вкл. [9]) Від 1 жовтня до 30 цьвітня.

За редакцію відповідає: [illegible]

разів менший, як наша земля. Подумаймо собі дальше, що хтось з нас став би так маленьким, що міг би удержатись на тій банці і якимсь чудом перенїс би ся на ню та жив на нїй. Чоловік середної величини на земли буває пересїчно 167 центиметрів високий; на тім новім сьвітї, на баньцї з мила, мав би він висоту одної 60 тисячної части міліметра, отже був би так маленьким, що не можна би его вже розпізнати і найсильнїйшим теперішним дрібновидом (мікроскопом). Як же би тому маленькому чоловікови представляла ся сама банька? — Она для нас прозора і така тоненька плївочка, що треба би їх пятьсот зложити на купу, щоби всї разом були на один міліметер грубі. Для чоловіка на баньцї представлялась би она як би груба верства леду або чогось подібного, а для его тягару мала би таку силу, як для нас на земли сталева плита на 200 метрів груба. Чоловік на баньцї не видїв би землї, бо коли-б стояв з противного боку від неї, банька би ї закривала; земля стояла би тогди під его овидом (горизонтом). Але коли би навіть на ню дивив ся, видїв би лиш якесь слабе сьвітло з неї, бо его очи, его звір були би за слабі, щоби міг обняти ними землю; видїв би докладно лиш малесеньку частинку з баньки, ту, що була би близько доокола него, подібно як ми видимо докладно лиш ту часть землї, що доокола нас.

Припустїм дальше, що той сьвіт з мила розвинув би ся подібно, як наша земля, і що на нїм були би вже ростини, зьвірята і люди — як він представляв би ся чоловікови з нашої землї?

На так маленькім сьвітї жило би все 10 білїонів разів скорше, як у нас на земли. Наших три секунди значило би там для нашого чоловіка якийсь мілїон лїт. В очах его після нашого поняти виростали би там, цвили, видавали овочі, гинули і виростали знов нові дерева в одній хвили. В одній хвили вимирали би там цїлі народи і наставали би знов нові. Наш чоловічок не видїв би там анї зміни дня анї пори року, бо банька анї не обертала би ся правильно доокола своєї оси, анї не посувала би ся правильно в просторі. Ледви що минуло би наших шість секунд, а на милянім сьвітї значило би то вже два мілїони лїт. За такий час поступила би очевидно і цивілїзация у милянних людий дуже значно. Коли-б наш чоловік на тій банцї з мила придивив ся тамошним ростинам, зьвірятам і людем, побачив би, що они якісь зовсїм инші, як наші на земли, якісь мазисті і слизисті, всї нїби з мила. Припустїм, що він би познакомив ся з тамошними людьми, научив би ся їх мови і міг би з ними порозуміти ся — що довідав би ся він від них? — Они бо може взяли би его за чоловіка з другого боку баньки, де они ще не були; завели би его до свого міста, тут его би погостили і старали би ся познакомити з їх житєм. Він би видїв тут так само якісь мазисті доми, видїв би, як одні зникають, другі, нові піднимають ся як би десь з під милянної землї. Подумаймо, собі що той наш чоловічок навик би вже зовсїм до свого нового сьвіта і що жив би вже таким самим житєм, як і всї люди тамже. Они приймали би его якимись справами, котрі всї були би якісь мазисті і мали посмак мила. Напитків не було би нїяких і на гостинї нїхто не підносив би нїяких тоастів. Коли би він спитав милянних людий, коли і звідки взяв ся їх сьвіт, они би не могли сказати ему нїчого певного і докладного. Може би ему лиш сказали: Ми того докладно не знаємо, але наші учені доказують, що наш сьвіт стоїть вже більше як два мілїони лїт і буде так на віки стояти; они кажуть, що наш сьвіт зродив ся від якогось подуву, що складає ся з мила і воздуха, що єсть у внутрі повний і длятого нїколи не пукне та що більше таких сьвітів вже нема. Але в найновійших часах виступив один великий учений против сеї науки і каже що то все неправда, бо наш сьвіт настав сам з себе; він складає ся лиш з двох творив, котрі випускають воздух з себе; він в серединї порожний і лиш зверха має не дуже грубу шкаралупу, котра може колись пукнути і сьвіт наш розлетить ся. Також доказує він, що таких сьвітів, як наш, єсть ще богато в просторі сьвітовім і на них суть так само мислячі люди. Ізза сего веде ся у нас тепер завзятий спір і не знати чия правда, кому вірити, чи старшим ученим чи тому з найновійших часів.

Оттак, бачите, люди на баньцї з мила розумували би по свому і на свій лад поясняли би собі початок свого сьвіта і его будову, а тимчасом чоловічок із нашої землї знав би добре, що їх сьвіт то лиш милянна банька, котру пустив хлопець на дворі. А хто-ж нам може заручити, що і наша земля, зі всїм що на нїй, ба, що цїлий той сьвіт, який ми доси знаємо, не єсть так само лиш милянною банькою? Осе в чім загадочність цїлого сьвіта: ми занадто маленькі, ще менші супротив цїлого сьвіта, як ті люди на милянній баньцї і тому не можемо его поняти, а де кінчить ся наше поняте, там настає для нас сьвіт чудес. Длятого всї наші змагання стремлять до того, щоби о скільки можна розширити наше поняте о сьвітї, а коли его розширимо хоч би о волосок, стаємо знов перед новими ще більшими чудесами і так пізнаємо що раз більше того, котрого дїла суть нам непонятні, що раз більше зближаємо ся до него.

(Дальше буде.)

Поручае ся 2

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

$4\frac{3}{4}$ кільо кави

netto вільне від порта за послїплатою або за попередним присланем гроший. Під ґваранцією найлїпший товар. 39

Африк. Мока перлова . .	зр.	4·75
Сантос дуже добра . .	„	4·90
Куба зелена найлїпша .	„	5·18
Цейльон ясно-зел. найлїп.	„	6·35
Золота Ява жовта найлїп.	„	6·30
Перi кава знамен. сильна	„	6·45
Арабска Мока дд. аромат.	„	7·10

Цїнники і тарифа цлова даром.

ETTLINGER & COMP. HAMBURG.

35

Мужчини

При ослабленю мужескім, мій ц. к. упр. ґальвано-електричний апарат, для власного ужитку з добрим успіхом. Лїкарскі порученя. Проспект в копертї в марках 20 кр.

І. Авґенфельд,
Відень, IX., Türkenstrasse 4.

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.
приймае
абонамент на всї дневники
по цїнах оригінальних.

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика число 9.
приймае
абонамент на всї дневники
по цїнах оригінальних.

Апарати фотографічні

Прибори для фотографів так фахових як аматорів

Репродукциї найкрасших образів і дїл штуки, рами, листви до рам, і т. п. предмети продае найдешевше найбільший фабричний склад апаратів і приборів фотографічних.

Львів, **ЛЮДВИК ФАЙҐЛЬ** Пасаж Гавсмана 8.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймае
абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.